گفت و گوی ویژه

غلامی، حمیدی

رئیس سازمان مدیریت برنامه ریزی استان در بازدید از روزنامه خراسان وضعیت اقتصاد خراسان رضوی را تشریح کرد

نبض کُند شاخص های اقتصادی استان

رتبه ۱۸ و ۲۳ استان در درآمد خانوارهای شهری و روستایی، عقب ماندگی ۱۰۴ هزار نفری اشتغال نسبت به سال ۹۸، سهم ۶ درصدی از تولید کشور با وجود سهم ۸ درصدی از جمعیت، آمارهایی است که جمشیدی از وضعیت اقتصاد استان می گوید

وضعیت استان در پنج شاخص اقتصادی چگونه است؟، رشد اقتصادی محقق می شود؟، سهم استان از اقتصاد کشور چه میزان است؟ درآمد و هزینه خانوارهای استان و ورزش تعداد شاغلان استان در بحران کرونا و مطالبات استان در بودجه ۱۴۰۲ مهم ترین مسائلی است که با متولی اصلی بودجه استان در میان گذاشتیم و البته برخی پاسخ ها بنابر صلاحدید در این مقطع منتشر نخواهد شد.

فصل پاییز شلوغ ترین و مهم ترین فصل کاری سازمان برنامه و بودجه است، بودجه نویسی و تنظیم لوایح و ردیف ها بر اساس عدالت بودجه ای باعث شده این روزها این معاونت را هر روزی رئیسا جمهوری و سازمان های استانی زیر مجموعه این نهاد زیر ذره بین باشند. شاید مهمین مسئله پنهانه ای شده تا کتر رضا جمشیدی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان با وجود تمام مشغله ها مهمان تحریریه خراسان شود تا وضعیت کلان اقتصادی استان و پیگیری های انجام شده به منظور تحقق عدالت بودجه ای بر ای خراسان رضوی را از زبان وی جویا شویم.

خراسان: به عنوان متولی اصلی رصد و سکاندار ی برنامه ریزی و توسعه استان وضعیت اقتصادی استان را چگونه ارزیابی می کنید؟

جمشیدی: در حوزه اقتصاد معمولا پنج شاخص عمده کلان برای نشان دادن وضعیت اقتصادی استان در نظر گرفته می شود که مهم ترین آن را می توان رشد اقتصادی دانست، دومی بحث تورم، سومی اشتغال یا معکوس آن بیکاری، چهارمی ترازپرداخت ها یا تراز بازرگانی وپنجمی نیز توزیع درآمد است. شاخص های دیگر اگر وجود داشته باشند معمولا شاخص های فرعی اند یا ذیل این موارد هستند.

برآورد های من مرکز آمار کشور نشان می دهد در سال گذشته، رشد اقتصادی کشور ۳/۴ درصد و برای خراسان رضوی ۳/۵ درصد بوده است. از نظر شاخص تورم نیز هر چند نرخ تورم ماهانه مهر استان نسبت به کشور پایین تر بوده اما به لحاظ تورم نقطه به نقطه، خراسان رضوی بالاتر از میانگین کشوری بود. نرخ تورم هفت ماهه استان یعنی از ابتدای امسال تا کنون حدود ۵۰ درصد و سالانه نیز شاخص استان بالاتر از متوسط کشور بوده است.

خراسان: پس با این داده ها می توان گفت شاخص های استان گرانی بیشتری را نسبت به دیگر استان ها در یک سال گذشته متحمل شده اند؟

جمشیدی: آن چه به نظر من اهمیت دارد، روند تغییرات تورم است. روند تغییرات تورم ماهانه و سالانه استان با کشور تقریبا هم جهت است؛ تأیید این حرف این است که شاخص کلی کار سبد، در کشور ارزشش ۳۲ واحد است. این شاخص برای خراسان ۵۱۵ واحد است. یعنی شقدری کمتر هم هست. اما واقعیت به تفکیک شهری و روستایی هم وجود دارد که متأسفانه در ماه های اخیر برای خانوارهای روستایی استان هم بیشتر دارد، با توجه عمده سبد خانوارهای روستایی مربوط به خوراکی ها و آشامیدنی هست و بیشترین تورم را هم باید از همین قلم از ترجیحی در خوراکی ها آشامیدنی ها داشتیم.

خراسان: در خصوص وضعیت اشتغال و نرخ بیکاری در استان نظرات متفاوتی وجود دارد. برخی معتقد هستند که برآوردهای مرکز آمار کشور چندان با واقعیت انطباق ندارد.

جمشیدی: یکی از شاخص های مهم در تعیین نرخ بیکاری «مشارکت اقتصادی» است. بر اساس داده های مرکز آمار، نرخ مشارکت اقتصادی استان در بهار و تابستان امسال در مقایسه با سال گذشته رشد بیشتری نسبت به متوسط کشوری داشته و این نشان دهنده آن است که کسب و کار در خراسان رضوی نسبت به فصل بهار در کشور بهتر بوده است، یعنی احتمالا افراد انگیزه و رغبت یا امید به یافتن کار برایشان بیشتر شده است. این دو شاخص، دو نکته اصلی را به ما نشان می دهد. یکی این که نرخ مشارکت در هر دو فصل نسبت به کشور در خراسان رضوی بالاتر بوده است یعنی امید به پیدا کردن کار در خراسان بیشتر است دوم این که تغییرات استان نسبت به کشور بیشتر است و عدد ما نسبت به کشور مثبت و بیشتر بوده است.

خراسان: آیا می توان این را هم بیان کرد که افزایش نرخ مشارکت به نوعی نشان دهنده افزایش تعداد بیکار شدگانی است که حالا به دنبال شغل می گردند؟

جمشیدی: آمار ما فارغ از این است که این افراد قبلا شغل داشته اند یا بیکار بوده اند، سؤال ما این است که آیا در دو هفته گذشته تمایل به کار کردن داشته اند یا نه؟ ۴۲ درصد افرادی که ما به آن ها مراجعه کرده ایم، گفته اند تمایل به کار کردن دارند.

در خصوص نرخ بیکاری می توان این گونه ارزیابی کرد که نرخ بیکاری استان نسبت به متوسط کشوری تغییرات تند تری داشته است. اگر چه نرخ بیکاری استان در تابستان کمتر از متوسط کشوری بوده ولی روند کاهشی نرخ بیکاری در کشور مطلوب تر از استان بوده و اگر در یک فصل نرخ بیکاری رشد داشته است، شیب افزایش نرخ بیکاری استان بیشتر از متوسط کشوری بوده است یعنی به آن چه در خراسان رضوی اتفاق افتاده، وضعیت تغییرات در کشور مطلوب تر بوده است. بر این اساس اگر بخواهیم صحبتی بکنیم، تعداد بیکاران استان در بهار ۱۶۵ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۳۹ هزار و ۷۰۰ نفر افزایش پیدا کرده است در صورتی که در تابستان ۴۷ هزار و ۸۰۰ نفر بوده که سه هزار و ۲۰۰ نفر نسبت به فصل مشابه آن در سال گذشته افزایش پیدا کرده است، برای کشور نرخ بیکاران در بهار دو میلیون و ۹۹۹ هزار نفر بوده است که نسبت به بهار قبل ۱۰۷ هزار نفر افزایش داشته است. در فصل بهار نیز کشور تعداد شاغلان ۲۳ میلیون ۵۷۷ هزار نفر بوده که ۹۸ هزار نفر نسبت به بهار ۱۴۰۰ کاهش داشته است و در تابستان ۲۳ میلیون و ۷۷۹ هزار نفر بوده است و ۲۷۳ هزار نفر نسبت به تابستان گذشته افزایش داشته است.

خراسان: نرخ مشارکت بیکاری به صورت کشوری اعلام می شود. بفرمایید اطلاعات چگونه به دست می آید؟

جمشیدی: کشور نرخ بیکاری و مشارکت را اعلام می کند. نرخ مشارکت به تعداد افراد بالای ۱۵ سال جویای کار اطلاق می شود، ما جمعیت بالای ۱۵ سال را در کشور و استان داریم. البته بر اساس سرشماری سال ۹۵ و برآوردهای نرم افزاری که وجود دارد. بر این اساس جمعیت بالای ۱۵ سال استان در بهار ۴ میلیون و ۹۹۳ هزار نفر بوده و در تابستان پنج میلیون و هشت هزار نفر، پس ما جمعیت دامنه کار را داریم که نرخ مشارکت را در آن ضرب می کنیم و تعداد افراد جویای کار محاسبه می شود. نرخ بیکاری را در آن ضرب می کنیم، نرخ بیکاری را در تابستان ۷ درصد و در بهار ۶/۵ درصد آن هم بیکارها به دست می آید و ۹۵ هزار و ۶۰۰ نفر از بهار نرخ بیکاری بالاتر بوده است، تعداد بیکاران در بهار ۱۶۵ هزار نفر بوده که ۳۹ هزار و ۷۰۰ نفر افزایش داشته است، ضمن این که عدد جمعیت فعال هم افزایش یافته است، ضمن این که عدد جمعیت فعال هم افزایش یافته است و در تابستان ۹۸ هزار و ۷۵۸ نفر افزایش پیدا کرده است. عرض کردم جمعیت فعال ۱۰۴ درصد افزایش یافته است، ضمن این که عدد جمعیت فعال هم افزایش یافته است و در بهار قبل هم ۹۲۲ هزار نفر بوده و در بهار امسال هم ۹۹۱ هزار نفر بوده است و ما دیدیم که در این ۲ عدد در آن عدد در آن عدد را می گرفتیم، الان باید ۱۰۴ درصد این عدد را بگیریم. ۹۸ هزار نفر، قدر مطلق نرخ بیکاری ۹۹ هزار نفر افزایش پیدا کرده است. اشاره کردم با این تعداد ۶۹ هزار نفر به جمعیت بیکاران اضافه شده اند. قاعدتا وقتی جمعیت فعال افزایش می یابد، بخشی هم به جمعیت بیکار اضافه می شود، مگر این که نرخ اشتغال هم به همان شکل افزایش یابد. آن چه مهم است، خالص تغییرات اشتغال است و برای ما مهم است چه معمولا وقتی بودجه و برآورد می نویسیم مدنظر است که پذیرش ۵۰ هزار نفر نیروی انسانی دارد، آخرین وضعیت شما چیست؟

تعداد شاغلان استان ۱۰۴ هزار نفر کمتر از سال ۹۸

جمشیدی: باوجود آن که ۱۳۰ هزار نفر جمعیت شاغلان افزایش داشته است، ما هنوز به وضعیت مطلوب نرسیده ایم، با افزوده شدن ۱۳۰ هزار شاغل تعداد شاغلان استان در پایان تابستان به یک میلیون و ۹۷۰ هزار نفر رسیده است. ما در سال ۹۸، یک میلیون و ۹۴ هزار شاغل داشتیم و هنوز به آن نرسیده ایم، هر چند تغییرات خوب بوده است اما هنوز بسیار عقب هستیم. نکته دیگر این که ما در سال ۹۸، ۹۹۶ هزار نفر شاغل کاهش شاغلان را داشته ایم و در سال ۱۴۰۰ هم ۱۰۴ هزار نفر خالص منفی هستیم، یعنی در دو سال گذشته تعداد شاغلان ۱۹۳ هزار نفر کاهش پیدا داده است. همان طور که دیدید، رشد اشتغال در سال های قبل هم (به علت شرایط کرونا) نه در تابستان هم به همین شکل ۱۲۴ هزار نفر به جمعیت فعال اضافه شده اند، ۱۳۰ هزار نفر به جمعیت شاغلان و ۲۷۰۰ نفر به جمعیت بیکار اضافه می شود، بخشی هم به جمعیت بیکار اضافه می شود که افزایش یابد. آن چه مهم است، خالص تغییرات اشتغال است و برای ما مهم است چه

> باوجود آن که ۱۳۰ هزار نفر جمعیت شاغلان افزایش داشته است، ما هنوز به وضعیت مطلوب نرسیده ایم. ما هنوز ۱۰۴ هزار شاغل کمتر از سال ۹۸ داشتیم و هنوز به آن نرسیده ایم

یک عکس از حمید دهقانی

خراسان: نحوه برآورد نرخ بیکاری چگونه است؟ چگونه جامعه آماری مشخص می شود؟ این اطلاعات استخراج شده تا چه اندازه دقیق است؟

جمشیدی: در ابتدا عرض کنم روش های نمونه گیری برمبنای سرشماری نیست چون بسیار پرهزینه خواهد شد و باید بپذیریم که هر آمارگیری هم خطا دارد. فقط دو شاخص اعلام می شود؛ نرخ مشارکت و نرخ بیکاری. یعنی تعداد نمونه، پراکنش و تغییرات به گونه ای انتخاب می شود که این دو شاخص با اطمینان ۹۵ درصد به دست آید. ما تغییرات را دنبال می کنیم تا ببینیم وضعیت به سمت بهبود می رود یا به سمت رکود و... کشوری هم به همین شکل است، اما این تعداد را دو به ۱۳۰ هزار نفر رسانده ایم. هزار تا، دو برآورد دارد؛ جمعیت خود استان را برآورد می کنیم که ممکن است خطا داشته باشد و نرخ مشارکت برآوردی را در آن ضرب می کنیم که ممکن است خطا را کاهش دهد یا تشدید بکند اما اتفاق عجیبی نمی افتد اگر هر اتفاقی بیفتد، ما دقت وقتی جمعیت را برآورد می کنیم، در سال ۹۵ درصد خطا داشته باشد و در سال ۹۸ درصد خطا داشته باش